

Povprečna prednost ene knjižice bi bila gld. 417·23.

Na hipoteke, katerih je koncem l. 1895. obstalo 3332 v znesku gld. 2,593.342·52
posodili smo vnovič 363 strankam „ 357.660·—
gld. 2,851.002·52

Po odbitku v anuitetah vrnjenih ter 65 popolnoma plačanih dolgov v znesku „ 107.373·05
znaša torej koncem l. 1896 na 3630 hipotek izposojena glavnica gld. 2,843.628·47
t. j. 65 % ulog, koje razmerje po vsem odgovarja redni hranilnični upravi.

Občinska posojila so se v prošli upravni dobi malo da ne podvojila; šteli smo namreč 5 občinam gld. 216.000·—
vrnilo pa se nam je „ 7.226·12
Pristevši prebitek per gld. 208.773·88
k stanju koncem l. 1895 izkazanih 26 občinskih posojil per „ 207.773·88
dobimo svoto koncem l. 1896 pri 31 občinah izposojenega denarja gld. 434.679·98

Posojila proti zastavi vrednostnih listin zmanjšala so se za gld. 958·—, ter znašajo sedaj gld. 6.981·—

Nasprotno pa so se začetkom l. 1896. obstoječa posojila na menice

gld. 40.705·31
pomnožila za „ 17.185·83
tako, da izkažemo koncem imenovane leta saldo gld. 57.891·14
kojega dobra tretjina je zemljiško-knjižno zavarovana.

Vrednostnih papirjev nakupili smo tekom pretečene upravne dobe za

gld. 72.662·50
prodali, oziroma realizovali pa smo jih za „ 18.681·—
Prištejemo li prirast per gld. 53.981·50
in kurzni dobiček per „ 2.244·30
k ostanku l. 1895. „ 322.631·50

vidimo, da nam efekti dajejo pokritja za gld. 378.858·30

Pri raznih drugih denarnih zavodih naloženega denarja smo imeli koncem l. 1896. gld. 610.282·38
tedaj za „ 119.931·34

manj nego l. 1895., ko smo izkazali svoto gld. 730.202·72

Čisti dobiček za leto 1896. znaša pri upravnem imetju gld. 16.719·18¹/₂
pri splošni rezervni zakladi pa „ 1.712·12
in pri posebni rezervni zakladi za kurzne razlike gld. 624·82

Vsega dobička je torej skupaj gld. 19.056.12¹/₂
Ako pomislimo, da je pri našem zavodu razlika med

aktivno in pasivno obrestno mero le majhna, smemo biti s takim uspehom, kakoršnega smo dosegli pretečeno leto, povsem zadovoljni.

Od upravnega dobička pripade splošni rezervi gld. 14.475·89¹/₂
katera s tem naraste na 54.143·97¹/₂
gld. t. j. 1·24 % ulog.
Posebni rezervni zakladi pa se pripiše gld. 2.244·30, katera znaša potem gld. 16.628·57

Omeniti nam je še, da je ravnateljstvo naše hranilnice imelo v tej dobi 51 sej, upravni odbor pa 16 v katerih je poleg drugih tekočih stvari rešil 697 prošenj za hipotečna, oziroma občinska posojila. Ako še povemo, da je tekom leta poseben, nalašč za to sestavljen odbor nenadoma večkrat pregledoval v hranilničnih pokladnicah nahajajoče se imetje ter našel vsakokrat vse v najlepšem redu ter v popolnem soglasju z vknjižbo v poslovnih knjigah, načrtali smo v glavnih potezah poslovanje pri našem zavodu v zadnji upravni dobi.

Nadejamo se, da bode to letno poročilo utrdilo zaupanje, katero goji občinstvo napram naši hranilnici, ter da bode to zaupanje prodiralo čim dalje bolj tudi v one kroge, kateri se nam sedaj še odtegujejo.

Kmetijske raznoterosti.

Uvoz sadja iz Severne Ameriki. Pretečeno jesen je bila prav dobra letina za sadje v Severni Ameriki. Vsled tega se je tudi v Evropo uvozilo mnogo tega pridelka. To pa ne samo na Angleško, temveč celo v Avstro-Ogersko se je uvozilo mnogo ameriškega sadja. L 1895 je zaznamovano, da se je le 3 meterske cente jabolk uvozilo iz Amerike na Avstro-Ogersko, l 1896 pa celih 1821 meterskih centov in januarja mesca letošnjega leta je prišlo iz Amerike v našo državo 2478 meterskih centov sadja. Kdo bi si mislil, da nas bo začela Amerika zalagati s sadjem.

Kako je treba gojiti sadna drevesa? Da sadna drevesa rode, treba jih gojiti z istimi redilnimi tvarinami, kakor druga koristna drevesa. Poglavitno je, da pride gnojenje do sesalnih korenin. Naredi se navadno okolo drevesa 30 cm globoko jamo, v katero se dene pepel ali pa skaženo krmo. Pravi čas za gnojenje je pozna jesen, zima, ali pa mesec avgust, kadar se dela poplje za prihodnje leto.

Poučni in zabavni del.

Iz abhaških legend.

Izmej vseh dežel, katere je blagoslovila priroda, je gotovo jedna najbolj cvetočih, veličastvenih, najbolj slikovitih za kavkaško Abhazija. Glavni hrbet kavkaških velikanov, ki se polagoma oddaljuje od Črnega morja, daje prostor rodovitnim dolinam in ravninam, katere semtertja pretrgavajo gozdnata brda, katere oživljajo bistri, sveži studenci, ki se razpršujejo v briljantni prah, ko se vale čez slapove v soteske.

Od primorske utrdbe Gagrigo do reke Pigura je razstresenih kacic sto tisoč gorjancev, kateri se imenu-

jejo s skupnim imenom Abhazci, če tudi jih je več rodov in plemen, ki so imeli večkrat hude boje mej seboj, dokler jih ni končno pokorila Rusija, a tudi sedaj se še sovražijo mej seboj.

Bivališča teh gorjancev so slikovita, če tudi so preprosta in uborna. Koče stoje deloma posamično, deloma v skupinah, in so največ spletene. Mej njimi stoje shrambe za koruzo. Koče so razstresene po zelenih travnikih, po dolinah gosto pokritih z različnim rastlinstvom, velikimi in lepimi gorskimi cveticami in velikimi praprotni, ki se kar blešče v vedni vlažnosti. Po zemlji so razprostrte rastlinske preproge, hiše in drevesa so pa do streh in vrhovi obвити s trto, bršlinom, srobrotom, žasminom in drugimi ovijajočimi rastlinami. Vse to se prepleta in vleče z drevesa na drevo. Take cveteče meje ločijo stanovanja in polja Abhazcev, osenčena z mogočnimi drevesi.

Ob obzorju se vlečejo višje nego druge temno, s jelkami pokrite tako imenovane „Črne gore“, katere semtertja pretrgavajo ostre skale ali snežniki. Tam v ozkih nedostopnih soteskah se vidijo posamične kočice Nebeldincev, najbolje divjega abhaškega plemena, ki se je vsled pomankanja zemlje preselila na severu haskaškega brda in sosedstvo Kabardinskih zemelj. Ondu je podnebje surovejše, potreba večja, ker nimajo sadežev toliko blagoslovljenih južnih kavkaških brd in zlasti dolin. Zato so severni Abhazci vedno dajali najboljše utrjene vojake in v pripovedkah tega naroda nahaja se mnogo junakov. Tako je bil slavni junak Širar, ki se ni bal bojevati s samim gorskim duhom.

Širar ni bil, kakor večina Abhazcev niti kristijan, niti mohamedan, niti pogan, zato so njegova dela se odlikovala s čudovito različnimi smotri. Večkrat se je boril s sabljo, za kristijanstvo, in njegove kroglice so pobijale nasprotnike. To ga pa ni motilo, da bi ne bil oboževal tudi drugih sil, in kot pogan molil raznih skal, hrastov itd., katerim je narodna prazna vera privedala svete ali magične moči.

Če kaj more v prirodi prestrašiti Abhazce, so to pojavi raznih duhov, satanovih služabnikov... Vsi gorski rodovi se boje satana in mu prinašajo razne žrtve in molitve. „Boga ni treba moliti. On je dober in milostljiv in nič hudega ne stori svojemu stvarstvu“, — pravi, — „a hudiča je treba potolažiti“.

Hudič ima na zemlji po mnenju Abhazcev prestol in duhovnike, to so kovači in nakovalo. Vsi mogoči grehi, ki so razžaljili samo božjo pravico, so se odpustili Abhazcem in se niso kaznovali, samo rušenje prisege pri nakovalu, še ni nikdar bilo brez kazni, ker hudič ne pusti, da bi se prezirala in on ne odpušča tistim, ki ga žalijo... Kovači, hudičevi služabniki, katerih jeze se vsak pravi Abhazec bolje boji, kakor jeze krščanskih in mohamedanskih duhovnikov, skrbno pazijo, da vsakdo žrtvuje hudiču, kar mu gre. Gorje svobodomislecu, ki bi pozabil prinesti žrtev... Širar ni nikdar pozabil teh

dni in krajevni kovač je bil jako zadovoljen s kozli in ovni, katere je on pripeljal k njegovemu nakovalu.

Poleg tega pa Širar ni pozabljal drugih poganskih obredov, ki so se opravljali ne v slavo satana, temveč bolje prijaznih bogov, kakor Afe in Šible, bogov nevihte in dežja, Mezita, boga gozdov in lova in drugih. Vdeleževal se je tudi plesu fantov in deklet v čast Manič Čekana — pomladnega praznika v čast prve cvetlice in raznih podobnih ceremonij.

Po pregovoru, da prijazno tele sese dve materi, je prebrisani Abhazec udeleževal se tudi mohamedanskih in kristijanskih praznikov. Praznik svetega Jurija je bil zanj najsvetejši praznik v letu. Kroglice in meč je jemal seboj v cerkev, da se tako obnovi njih sila.

Najmanjše je Širar še čislal mohamedanske praznike. V koranu je videl samo sredstva, kako izvedeti kdo je kaj ukral, a rešitve pa v njem ni iskal.

Tako mišljenje Širara je nekoč drago stalo krajnega mohamedanskega duhovnika, ki se je kakor navadno njegovi bratje najbolje pečal s sodništvom in policijskimi stvarmi. Goreče se je bavil z razsojevanjem tožeb, okristujoč se narodnega praznoverstva, da ljudi prestraši. Tako je zatrjeval ljudem, da so vsa znamenitejša dejanja zapisana v koranu, in da se vsled tega nikdo ne skrrije, če tatvina ni neznatna, a mnogokrat se mu je posrečilo na ta način vrniti ukradene predmete.

Nekoč pride k njemu bogat mohamedanec, kateremu je bil iz hleva ukraden drag konj. Pripeljal je seboj deset ovnov in jih je mohamedanskemu duhovniku obljubil še jedenkrat toliko, ako mu poišče tatu in vrne konja. Duhovnik je hodil gori in doli, prečital kake dve ali tri poglavja iz korana, potem pa pomenbno izjavil.

— Kaj govori prorok: „Konja ti ni ukradel navaden kmet, a znan veljak. Veljaku ni sramota, če kaj uspešno ukrade, a sramota je zanj, če mu tatvino dokažejo... Zato pa, da varujem njegovo veljavo, ne povem njegovega imena, če tudi mi je tat dobro znan, kakor ime svojega očeta... Dam mu priložnost, rešiti svojo čast in konja vrniti v stajo svojega gospodarja. Če v treh dneh ne dobite konja, moral bodem tatu povedati pred ljudmi.“

— Kaj če res ve, da sem ukral konja? — čudil se je Širar, ki se je bal, da se njegovo ime ne osramoti pred ljudmi. — Pa premišluj kakor koli, oddati moraš dražega konja.

In sedaj je Širar premišljal, kako bi naredil, da bi v gnotnem oziru ne imel škode?...

— Le počakaj, Mohamedov služabnik: Te bom že naučil, kaj se pravi mešati v stvari drugih ljudij.

Tretji dan je lastnik ukradenega konja prišel k mohamedanskemu duhovniku, ves vesel, ne vedoč, kako bi se mu zahvalil. Konj je bil zjutraj v hlevu.

— Ukazal sem pastirju, naj ti prižene še deset najboljših ovnov, — rekel je.

— Res? — je brez posebnega veselja vprašal mohamedanski duhovnik. — Ukaži pripeljati mi še dva

konja, kajti tat je tebi vrnil konja, a meni je pa dva ukral in odgnal vse podarjene ovne.

— Alah, alah! Po čem veš, da je to isti tat, vprašal je bogatin.

— Zato, ko se je dan delal, je moj sinek prišel na dvorišče in je izza plotu nekdo zaklical: „Povej očetu, Abdulu, da je Mohamed ukazal za jednega konja dati meni dva in za trud po vrhu še ovne!“ Zato vem.

— Alah, Alah! — se je zgrozil bogatin. — Torej kaj misliš? Vzemi koran in poišči v njem ime tatu in ga javno naznani ljudem!...

— Ne morem, kajti ukraden mi je koran z ovni vred, — je otožno opomnil mohamedanski duhovnik.

Če je resnico govoril glede korana, — pravljica ne pove. Najbrž je to rekel, da ne osramoti svoje vsevednosti. Zviti Širar je obdržal ukradeno blago in za tatvino se ni izvedelo. (Konec sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Nov prtlikavski narod. Pariški geografski družbi je sporočil neki profesor iz Turkeстана, da prebiva na pamirji pusti, 140.000 kvadratnih metrov obsežni visoki planoti osrednje Azije, doslej neznano pritlikavo ljudstvo, ki živi popolnoma divje, se celo leto živi le od lova in ne pozna niti denarja niti družega zamenjalnega sredstva. Kakor ljudje so tudi domače živali pritlikave rasti. Voli dosežejo komaj velikost evropskih oslov, osli pa ono srednjega psa; koze in ovce so prav majhne živalice. Po mnenju raziskalcev je vzrok pritlikavemu razvitju ljudij itd. jako slaba prehranitev na pusti planoti.

Novice.

— **Birmovanje in kanonično obiskovanje v ljubljanski škofiji** bode letos v naslednjih duhovnijah: 26. maja St Jošt nad Vrhniko, 31. maja Horjul. — Meseca junija: 1. Dobrova pri Ljubljani, 2. Dol, 3. Ihan, 10. Rudnik, 13. Ig, 14. Golo, 15. Kurešček, 20. Fužine (Weissenfels), 21. Dovje, 22. Koroška Bela, 23. Breznica, 24. Begunje, 26. Lesce, 27. Srednja vas v Bohinju, 28. Koprivnik, 29. Gorje, 30. Zasp. — Meseca julija: 4. Kresnice, 5. Janče, 6. Prežganje, 7. Javor pod Ljubljano, 11. Brezovec, Škocijan pri Turjaku, 25. Ribnica, 26. Poljane pri Ribnici, 27. Sv. Gregor pri Ortneku, 28. Želimlje. — Meseca avgusta: 1. Naklo, 2. Kovor, 3. Križe pri Tržiču, 4. Preddvor, 5. Kokra, 6. Velesovo, 7. Šmartin pri Kranju, 8. Selca, 9. Sorica, 10. Zali log, 11. Škofja Loka, 12. Trata, 19. Preserje, 20. Rakitna, 21. Sv. Vid nad Cerknico, 22. Grahovo, 24. Borovnica.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** so zadnji mesec poslali: Č. g. Franc Gomilšek, kapelan v Jarenini, 5 gld. 30 kr., katere so zložili volilni možje v Mariboru. — G. Jožef Novak v Poviru 30 gld. — Slavna hranilnica in posojilnica v Metliki 5 gld. — G. Avg. Kunc, trgovec v Črnomlju, mesto venca na grob prijatelju Fr. Kastelecu 10 gld. — G. notar Luka Svetec v Litiji nabrani dar pri valeti g. Viktorja pl. Andrijola v znesku 13 gld. 30 kr. — Moška podružnica na Vrhniki 100 gld. — Trnovski Mohorjani v Ljubljani po č. g. Fr. Ferjančiču 6 gld. 10 kr. — Iz Konjic 25 gld. — G. Mat. Šmid, učitelj v Slov. Gradcu, znesek 10 gld. 13 kr., nabran pri volitvi drž. poslanca Ro-

biča. — Slavna posojilnica v Zagorju ob Savi 10 gld. — Iz nabiralnika pri g. Perhavec v Vipavi 3 gld. — Ženska podružnica v Sežani 50 gld. kot drugi del pete pokroviteljnine. — Harambašica v Rajhenburgu nabrala na čitalnični veselici in nekaj drugih doneskov 10 gld. 17 kr. — G. J. Ažman, dacar v Cerknici, nabral 77 kr. — Slavno upravnništvo „Slov. Lista“ zbirko 3 gld. 25 kr. — Slavna hranilnica v Cerknem 10 gld. — Podružnica v Novem Mestu po g. Iv. Škerlju 100 gld. — Tarokisti v Železnikih 1 gld. 50 kr. — G. Fel. Tribuč v Mozirju zbirko 7 gld. — Litijsko-šmartinske Slovenke za piruhe VII. pokroviteljstvo v znesku 100 gld. z željo, da bi slovanska blagovestnika izprosila pri Vsegamogočnem boljših časov našim ubogim primorskim sestram in bratom. — Č. g. župnik Jos. Lavrič v Ambrusu 2 gld. — Ženska podružnica v Črnomlju 33 gld. — Slavna posojilnica v Logatecu 10 gld. — A. S. Tolminec v Gradcu mesečni donesek 5 gld. — G. Jos. Petrič, zalagatelj svinčnikov družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani 45 gld. — Slovenci, vrnimo se po hudih političnih bojih k mirnemu kulturnemu delu v prid dragemu narodu, in spominjajmo se zopet večkrat potrebne naše družbe! Slava darovalcem!

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— **Centralna posojilnica ljubljanska.** Občni zbor dne 8. aprila v „Narodnem domu“ v Brežicah. 1.) Navzočnih je bilo 11 članov, kateri so zastopali 24 deležev (delež po 100 gld.) Ti gospodje so zastopali načelstvo, nadzorstvo in posojilnice-zadružnice „Centralne posojilnice slovenske“. Zastopane so bile po zastopnikih sledeče posojilnice. „Okrajna posojilnica v Krškem“ (zastopnik g. Jos. Bezljaj), posojilnica v Brežicah (zastopnika gg. Levak in Schwentner), posojilnica v Moravčah (zastopnik gg. France Orehek in Janko Toman). Pismena pooblastila so poslale posojilnice-zadružnice: „Radeče“ (pooblaščenec g. Ivan Lapajne), „Mokronog“ (pooblaščenec g. Fl. Rozman), „Slatina“ (pooblaščenec g. Ivan Rupnik), „Kobarid“ (pooblaščenec g. dr. Tomaž Romih), „Slap“ (pooblaščenec g. I. Rupnik), Kleče na Koroškem (pooblaščenec g. dr. Tom. Romih). 2.) Predsednik ravnatelj g. Ivan Lapajne konstatuje, da je občni zbor sklepščen, naznanja, da je bilo v zmislu združenih pravil razglašeno v „Slov. Narodu“ dne 1. febr. 1897 in v „Domovini“ dne 5. febr. 1897 ter pristrčno zapravlja vse navzoče in jih vabi, da se z njihovo pomočjo reši dnevni red, kakoršen je predpisan v združenih pravilih. Povdarja, da se je zavod v minuli jednoletni dobi, ki je bila takorekoč šele prvo upravno leto, sicer počasi, a previdno razvijal. „Centralni posojilnici“ se je pridružilo do zdaj 12 slovenskih posojilnic in 11 zasebnikov. Vrh tega so še trije slovanski denarni zavodi, s katerim je bila „Centralna posojilnica“ lani v zvezi, ne da bi bili ti kot udje pristopili. Večji promet bi bila „Centralna posojilnica“ lani izkazala, ako ne bi bilo vsled slabe letine lani splošno pomankanje denarja na Slovenskem. Več posojilnic bi se bilo pridružilo „Centralni“, ako bi bila ona v stanu, kar z mnogimi tisočaki pomagati dotičnemu zavodu, kateri se je bil za podporo oglasil. Kar se lani ni moglo zgoditi, utegne se zgoditi v bodoče, ako bodo razmere ugodne. 3.) Račun za preteklo leto se potrди, kakor ga je načelstvo sestavilo in nadzorstvo potrdilo. 4.) Od izkazane čistega dobička se odloči 4 % dividenda vsem deležem, kakor je načelstvo predlagalo. 5.) Vzame se na znanje opravilno poročilo načelstva, ki se je v rednih sejah trudilo za prospeh zavoda, ki namerava, ako bode treba, prirediti tečaje za izobraževanje posojilniških uradnikov in odbornikov in ki namerava vprašati slovenske posojilnice in gospodarske zadruge, ali ne bi kazalo, da bi izhajal „Vestnik slovenskih posojilnic in gospodarskih zadrug.“ 6.) Poročilo odelovanji posojilnic zadrug je bilo v tem pogledu posebno veselo, da so ti zavodi večinoma krepko razviti, da so svoje pravilno izdelane račune za leto 1896. večinoma že priobčili, da torej ti zavodi dajejo „Centralni“ toliko poroštva, da bi jej občinstvo in de-

tega, da se prav tik sosednega zemljišča ne more obdelovati dotični svet, izgubi se pri izdatnem razkosanju zemljišč na majhne parcele prav mnogo tega sveta, mej tem ko po komasaciji pri okroženih zemljiščih odpadejo te nezmerno dolge meje in dotični svet pride posestnikom v prid. Kakor sem prej omenil, pridobljeno je bilo v Obersiebenbrunn na ta način 45 hektarov.

Tudi drugi uspehi so z zlaganjem zemljišč združeni, ker je čisti prinos zemljišča, katero se je po komasaciji dobile, mnogo večji, kakor od onega pred komasacijo. V občini Obersiebenbrunn se je čisti prinos od 1 hektara povišal čez 2 gld. na leto. — Pri izračunanju tega prinosa vzelo se je le 10 % manj obdelovalnih stroškov. Ta uspeh pa ni le teoretičen, marveč tudi istinit, ker se je zakup takoj po komasaciji izdatno povišati mogel in je ta praktični uspeh znašal dokaj več nego prej izračunani teoretičen uspeh.

Troški, ki so združeni s komasacijo, pa tudi niso tako ogromni, da bi mogli v veliki meri ovirati tako potrebno gospodarsko uredbo. Če se pomisli, da iznašajo stroški za izvršitev komasacije pri količkah večji občini 3—5 gld. od 1 hektara, je to na vsak način tako majhen znesek, da se pač z lahkim srcem sme priporočati komasacijo. Ako znaša, kakor sem prej omenil, čisti prinos po komasaciji čez 2 gld. na leto več, kakor pred komasacijo, potem se pač lahko trdi, da so s povišanim čistim prinosom samim v enem letu ali vsaj v dveh do treh letih že popolnoma pokriti vsi stroški za komasacijo.

Kmetijske raznoterosti.

Krmljenje z bučami. Buče služijo zlasti na Spodnjem Ogerskem splošno za krmo. Buče se zrežejo v primerne kose in se pokladajo živini. Pravijo, da imajo krave, ki jejo buče, jako dobro mleko. S početka živini ne diše buče, a v dveh ali treh dneh se jih privadi in jih potem posebno rada je. V nekem ondotnem kraju krmijo z bučami celo konje. Kmetje kar na tla pomečejo buče, ki se zdrobe, in skromni konjiči jih s s slastjo pojedjo. Kakor znano, krmijo pri nas z bučami navadno le prašiče.

Kako se poskusi krompir? Da se poskusi krompir če je dober, je treba enega prerezati in oba dela drug ob drugega drgniti. Če je krompir dober in močnat, se oba dela sprimeta in na robih in na površji se pokažejo lahke pene. Vode ne sme tudi ob stiskanju nobene kapljice priteči. Če se to zgodi, je krompir vođen in ko se skuha ima slab okus. Barve mora biti krompir notri ali bele ali pa rumenkaste. Sicer pravijo, da se krompir, ki je polnoma rumene barve slabo kuha, vendar so tudi vrste rumenega krompirja, ki je najbolji.

Poučni in zabavni del.

Iz abhaških legend.

(Konec.)

Mnogo junaških del je izvršil Širar, a glavno delo njegovo je bilo, da se je potegnil za svojega prijatelja

Gika Ursana. Da mu ustreže, je Širar sklenil pomeriti se s silami gorskega duha in zmagati njegove zlobe in zvijače.

Gorski duhovi so po mnenju Abhazcev večkrat pomehkuženi po razkošnem življenju in lenarjenju in niso nevarni zaradi svoje moči, temveč s svojo lepoto navadno očarajo svoje nasprotnike z nenavadnimi ženskimi mičnostmi; grde čarovnice, vodne vražice, lepolarke rusalke, na videz jako nedolžne, a v resnici jako zvite in hudobne, ki posebno sovražijo korenjake, če se ne zmenijo za nje mu pomagajo.

Z jednim takim duhom je imel se boriti Širar. To se je bilo tako le zgodilo.

Ursan se je neumno zaljubil v lepo hčer sosedu Riti, hčer starašine. Imel bi jo bil vzeti, ko je moral iti na vojno.

Riti je rekla Gik Ursanu:

— Vzamem te, če se moj brat srečno povrne. Če pa pade, prinesi domu njegovo glavo, da jo častno pokopljemo. (Pustiti glavo sorodnika ubitega v boju sovražnika, imajo gorjanci za veliko sramoto) Drugače ne bodem žena tvoja!...

Brat Riti-je je pal v hudem boju, v katerem bi bila kmalu se pogubila Ursan in Širar. Zamen sta iskala truplo palega tovariša. Njegovo glavo so gotovo odsekali sovražniki in jo odnesli kot znamenje zmage, a truplo raznesli so po noči volkovi.

— Pojdiva na skalo Endžik Su, — rekel je naposled prijatelju Širar. — Prinesiva kinžale svoje v žrtvo duhu gore, on bode pomagal najti ti glavo padlega tovariša.

Tovariša sta se odpravila k žrtveniku gorskega duha. To je bila skala služeča za polaganje žrtev. Bila je mej rekama Bsibio in Endžik Su. Samo priroda jo je naredila podobno žrtveniku. Uglobila jo je na njenem površju. Sneg te skale ni nikdar pokril, če tudi je pobelil jednako visoke kraje v okolici. Gorjanci izsekali so stopinje do nje in nikdo ni šel mimo, da ne bi bil splezal na njo in kaj položil za žrtvo gorskemu duhu. Revež je vrgel, če ni imel drugega, kroglo ali gumb v njeno izglobo, bogatini žrtvovali so pogosto drago orožje. Kinžali in samokresi so napolnjevali kotlovino, rjovel v njej, dokler se niso spridili, a nobena drzna roka se jih ni upala dotakniti.

Jedva so kinžali prijateljev bili spuščeni v jamo, ko so se stresli gorski vrhovi, in jedva sta prišla v podnožje skale, in je Ursan bil zapel neko pesem, ki kliče gorskega duha na pomoč smrtnim, se je pred njima pojavil neznanec z bliščečimi očmi in satanskim smehljajem na ustnih. Razgrnil je svojo črno haljo in vrgel Gik Ursanu krvavo glavo Riti-nega brata in zginil je z besedami:

— Čez tri leta bodi pripravljen plačati mi za to glavo in za to srečo s tem, kar ti bode najdražje!

Tovariša sta se vrnila v svojo vas. Ursan je bil zmeden in otožen, a ko se je oženil s svojo drago in se opojil z zemljino srečo, je kmalu pozabil strah odganjajoč

ga z vso svojo odločnostjo in nadejajoč se na milost božjo.

Tri leta so minola kakor trije dnevi.

Sinu Gik Ursana in Riti-je je teklo tretje leto. Bil je lep deček, tolažba svojih roditeljev in odgojiteljic. Živel je blizu, a ravno v istem gaju, v katerem je bila kočica Gik Ursana. Ursan in Riti sta pogosto obiskala svojega Šadijo in blagodarno obdarovala njegovo odgojiteljico.

Neko noč je Ursana zbudil strel, ki se je razlegel pod oknom kočice njegove.

Hitro je skočil s postelje, vzela puško in takoj šel na dvorišče. Nikogar ni ondu videl, samo neviden gost mu je rekel:

— Minola so tri leta, Ursan. Čas je! . . . Jutri mi poplačaš svoj dolg.

Ursan se je ves hladen potem povrnil k svoji ženi in spal ni več vso noč.

— Nič ni, nič, — tolažil je svojo ženo, — samo kak šaljivec hotel je naju prestrašiti!

Nehote se je domislil svojega malega sinka. Kaj mu je bilo dražjega na zemlji kakor žena in dete?

Solnce je stalo še visoko nad dolino, ko je Ursan tekel obvestiti odgojateljico svojega sina. Že od daleč je videl svojega malega sinka na pragu kočice; zabaval se je z otroki svoje dojnice, smejal se in stegal roki proti jasnemu svetu, kjer je veličastno plaval gorski orel. Vedno nižje in nižje se je spuščal ptičji kralj, vedno manjše in manjše kroge je opisaval v bleščečem zraku. Nakrat je pa kakor strela planil na dečka, zasadil vanj svoje ostre kremplje in pred očmi njegovega očeta zginil ž njim v nebeške višave.

V velikem obupanju je Ursan bežal v gore, potikal se je po gozdnih goščavah, in po pustih skalah v neumni nadi, da dabi svoje dete, zalotivši gorskega duha v njegovem brlogu. Glasno ga je klical, ponujal mu svoje življenje za sinovo, da gorski duh vrne Šadija njegovi materi.

Večkrat mu je pri njegovem brezplodnem gazenju do ušes doletel nekega hudobni smeh, slišal je glas, jokanje in klicanje svojega sinu.

Sedmi dan je Ursan zagledal na vrhu nedostopne skale obraz onega, ki mu je pred tremi leti dal glavo ubitega svojca. Veter se je igral s črnimi kodri neznanca, lica so se mu nežno smejale in pel je neko zazibajočo pesem otroku, ki se je igral z najkrasnejšimi cveticami na kraju propada.

Kakor blaznec je zaklical Ursan in plezal je kakor mačka, prijemajoč se sedaj za korenine, sedaj za skalno pečevje. Jedva je dosegel polovico visokosti pečevja, kar se ga polasti neznanska zaspanost, roke mu opešajo in nezaveden je pal v podnožje skale.

Sedemkrat se je zavedel in zopet poskusil splezati na pečevje, a vselej ga je obšel spanec in pal je v prednožje skalovja.

Naposled je spoznal, da se s takimi močmi ne more boriti, pobit od nesreče je odpravil se domu in le misel na ženo ga je odvracala od tega, da ni skočil v strugo mimo šumečega potoka.

Pri urodu v vas je srečal Širarja, ki ga je iskal . . .

Pojdi domu — mu je ta rekel — miren bodi, jaz imam zanesljivo sredstvo, da zmagam satana in mu vzamem tvojega malega dečka.

Širar mu je pokazal meč s križu podobnim držajem.

— Tako je storil Alah, da ta meč vse hudobno in nečisto pokonča kakor ogenj.

In Širar se je odpravil v gozd, kakor mu je povedal Gik Ursan.

Kmalu je zaslišal plakanje otroka in popevanje gorskega duha, ki bi ga bil rad potolažil. Kakor mrjasec je skakal naš junak od skale do skale, prijemajoč se za kamenje, tja proti vrhu skalovja, kjer je sredi cvetic nagajivo kričal Šadi in se ni dal potolažiti od vladarja gor.

Širar je že skoro dosegel vrh . . . Roka njegova je prišla za obrunek skale, a nakrat se je pred njim razprostrl lep vrt rož in ob enem ga je obšla nepremagljiva slabost . . . Le še jeden trenotek, pa bi se bil udal čarobnemu spanju! Sedaj se je spomnil meča in zavihtel ga je sebi nad glavo in zaspanec ga je nakrat minul. — Vendar čarov gorskega duha še ni bilo konec in bil je še daleč od svojega smotra.

Ne zgublajoč poguma, je naš junak šel dalje od skale do skale, čez propade in strmine. Zamotal je svojo glavo v glavno zagrinjalo, da bi ne slišal sladkega petja, s katerim so ga skušali omamiti. Pogledal ni kvišku, da ne bi videl zračnih podob, s katerimi so ga malo kratkočasili in strašili . . . Mislil je samo na meč, dobro vedoč, da ga križ reši vseh zapeljavanj in ga privede do smotra.

Nakrat se je od nekod od vrha pomolila k njemu ročica — a ni bila otroška roka, temveč lepa roka devojke, kakoršne so prve krasotice v Mohamedovem rajju.

Ko bi jo Širar bil prijel, ko bi se bil le dotaknil njenih lepih prstov, pa bi bilo vse zgubljeno . . . Bil bi zopet na tleh, dalje kakor kadar koli od začarane skale. Širar se za roko ni zmenil, — spomnil se je na meč. Ko ga je visoko dvignil nad glavo, je sklenil pogledati njo, ki se mu je zdela, da mu želi pomoči. Razveselil se je Abhazec, — bil je ves zbežan od njene lepote. Kako lepa je bila ta devojka gora, izvirajoča iz bleska gore in pomladnega cvetja. Kako mamljiv je bil glas, s katerim ga je vabila! . . .

Ta sekunda je bila odločilna za Ursana in njegovega otroka in Širar je premagal omamo.

— Pojdi proč, satanka! Ne mami me s svojo lepoto. Ne verujem na tvojo pomoč! Zgini! Poberi se! — zaklical je.

Lepa devojka se je premenila v staro, grdo babo in skočila je naravnost s skale v tolmun.

Širar skočil je dalje, a ko je stegnil roko, da vzdigne Šadija, ga je grozni duh prehitel, zgrabil je

dečka za noge, jako zrastel in vesel dečku nad breme, da ga doli vrže v pričo začudenega našega junaka.

Širar se ni dal zbegati.

V Imenu Tega, katerega moč je v tej podobi, pusti dečka nepoškodovanega! — zakričal je in privzdignil rešiteljni ročaj svojega meča.

Škripajoč z zobmi in ves tresoč je gorski duh položil dečka na cvetoče cvetlice, neupajoč pogledati se na podobo križa.

Sedaj je Širar v mislih poklical Boga na pomoč in z vso silo je udaril s križnim ročajem po hudem duhu.

Skala je počila in z groznim ropotom se razcepila pod nogami hudega duha. S strašnim krikom je duh pal v brezdno, iz katerega je ndaril ogenj in dim.

Širar je sedaj pobral Šadija in se srečno povrnil ž njim k starišem, katere je osrečil vrnivši jim sina. Skala, ki je požrla hudega duha, je ostala še sedaj na vrhu preklana in se še sedaj imenuje „Šajlan Sei-Nabrik“ (Brezdno hudičeve kazni) ... Slednji, ki pride v gore Severne Abhazije, se lahko prepriča, kam je zginil gorski duh ...

Novice.

— Občinske volitve ljubljanske prično se drugi teden. Ker se napram narodni stranki udeležijo volitev tudi Nemci in katoliškonarodna stranka, je pričakovati nemalega volilnega boja.

— Celjski Slovenci so sklenili udeležiti se prihodnjih občinskih volitev in postaviti svoje kandidate. „Vachterica“ vsled tega pozivlja Celjane, da z mnogobrojno udeležbo pri volitvi zavrne ta atentat Slovencev na nemško Celje. V vsem je videti, da se Nemci boje Slovencev. Spoznali so pač, da so njihovi dnevi šteji in da je prihodnjost Celja slovenska.

— Zoper češko jezikovno naredbo so celjski in celovški Germani sklenili slovesen protest. Se pač boje, da bi ednaka jezikovna naredba tudi njih ne zadela. Pa naj jih je strah ali ne, tega naj si nikar ne domišljajo, da jim bo Slovenec vedno tlačanil.

— Narodni dom v Mariboru. Slovenska posojilnica v Mariboru je na svojem občnem zboru sklenila sezidati na svetu, kateri je že pred več leti kupila v Nagyjevih ulicah „Narodni dom“. Torej tudi mariborski Slovenci dobe svoje ognjišče, okrog katerega se bodo zbirali in naukuševali za slovensko stvar.

— Nemški cesar Viljem II. obiskal je včeraj našega presvitlega cesarja na Dunaju in prisostval veliki vojaški paradi. Zapovedoval je naš presvitli cesar osobno. Udeležilo se je parade skupaj: 46 bataljonov, 23 eskadronov, 3 oddelki topničarjev z 92 topovi. Vojaštvo je bilo razrejeno v štiri oddelke.

— Vojaško. Novi imetelj domačega pešpolka št. 17 Nj. ekselencja fzm. Milde pl. Helfenstein praznuje dne 2. maja t. l. petdesetletnico svojega službovanja. Sporočil je polku, da hoče ta jubilej praznovati v sredi svoje „nove družine“. Pešpolk št. 17 bo praznoval dan 2. maja s cerkveno parado in slavnostnim banketom častništva v čast Nj. ekselenciji.

— Šenklaško-frančiškanska ženska podružnica »Družbe sv. Cirila in Metoda« priredi v soboto, dne 24. aprila 1897. l. točno ob 8. uri zvečer v Sokolovi dvorani »Narodnega doma« humoristično-zabaven večer v korist glavni

družbi Vspored: 1.) „Situež“, komičen prizor za dve osebi; izvajata gospoda Kinrazin in Canelodov. 2.) Nastop primadone gospodičine Borislave Krzesnicke. 3.) „Raztreseni učenjak“, komičen prizor za dve osebi; izvajata gospoda Vouřiček in Vilem 4.) „Dvospevi“, pojeta ciganska brata Miš in Još 5.) „Kofétarice“, ensemble-prizor s petjem, izvaja šestorica članov kluba „The Sunday-five o' clock-womans“. 6.) „Z rotovža prišedši“, izviren solo-prizor, izvaja gospod M. De Polagne. 7.) Muzikalni clowni gospodje Ramaduros-Tamburazos. 8.) Nastop svetovnoslavnega pevca gospoda D. Osc rsona iz Adalsbjörnga. Med posameznimi točkami svira oddelek slav. godbe c. in kr. pehotnega polka Leopold II, kralj Belgijcev, št 27. Vstopnina: Za osebo 50 kr., rodbinska vstopnica (za 3 osebe) 1 gl., dijaška vstop. 20 kr. Preplačila se hvaležno vsprejemajo.

— Društvo poštarjev in poštних upraviteljev za Kranjsko, Primorsko in Dalmacijo ima dne 5. maja t. l. v veliki dvorani novega poštnega poslopja v Trstu svoj redni XVI občni zbor. Na dnevnem redu je tudi reorganizacija sedanjih deželnih pošt, otvoritev društvene bolniške blagajne. Društvo praznuje ob ednem 25letnico svojega obstanka.

— Druga železniška zveza s Trstom. Kakor se poroča, se je v ministerskem svetu že končno odločila usoda druge železniške zveze s Trstom. Ministerstvo je sklenilo graditi drugo železnico čez Ture in skozi Bohinj v Gorico. Troški so proračunjeni na 60 milijonov gld. Vsa proga mora biti zgrajena v dobi od l. 1898 do l. 1905. Bohinjska železnica tekla bo od primernege mesta ljubljansko trbiške proge drž. železnic do Gorice; čez Ture pojde železnica pri Gasteinu. Peage-zveza z južno železnico se uredi s posebnim zakonom.

— Rodbinska slavnost. Znana narodna rodbina Mankočeva v Trstu je praznovala minole velikonočne praznike znamenito trojno slavnost: 85letnico rojstva načelnika te rodbine, g. Jakoba Mankoč-a, srebrno poroko hčere mu Karoline, so-proge višjega kontrolorja na kr. državni železnici na Reki, g. Margreiterja, in 50letnico odkar obstoji tvrdka Mankočeva. Ob prelepi trojni slavnosti izražene naj bodo najprisrčneje čestitke vrlemu g. Jakobu Mankoču in celi njegovi rodbini.

— Tržaški Slovenci na pošti. Posojilnica in hranilnica v Trstu ni hotela svojedobno vsprejeti in podpirati nemško-laške oddajnice, katero ji je tržaška pošta predložila za neko došlo slovenski naslovljeno pošiljatev. Ker pošta ni hotela ustreči želji, da naj se predloži nemško-slovenska oddajnica, se je posebna deputacija podala k poštneemu ravnatelju Pokornyju in ga prosila, naj poskrbi, da se Slovence tudi pri pošti upošteva za enakopravne. Poštni ravnatelj Pokorny je pa bil deputacijo prav neprijazno sprejel in mej drugim rekel, da je zahtevanje slovenskih tiskovin le delo „štirih agitatorjev“ in da vseh teh zahtev ni bilo, ko je on prišel v Trst. Poštni ravnatelj je torej prošnjo deputacije, da naj se za slovenske pošiljateve rabijo tudi slovenske tiskovine na kratko odklonil. Deputacija se s tem ni zadovoljila temveč posojilnica in hranilnica v Trstu se je o zadevi pritožila na trgovinsko ministerstvo. To je opravičeni zahtevi Slovencev ustreglo in dalo ukaz, da je v bodoče za pismene in vožne pošiljateve, kakor tudi brzojavke, prihajajoče v Trst se slovenskim naslovom uporabljati nemško-slovenske oddajnice. Poštni ravnatelj Pokorny je torej prav pošteno pogorel in opravičeni zahtevi Slovencev se je zadostilo. Tržaški Slovenci morajo zdaj čuvati, da se bo ta ukaz tudi povsod in vselej spolnoval.

— Goriški Slovenci. Žalost je morala preveti vsacega Slovenca, ko je čul o groznem nasilstvu Italijanov ob zadnjih državnoborskih volitvah in o porazu goriških Slovencev v kuriji veleposestva. Veselje pa mora navdajati sedaj vsacega Slovenca, ko vidi pogumno nastopanje zavednih goriških Slovencev. Doslej so Slovenci slepo podpirali laške trgovce in obrtnike, a zanaprej so sklenili se osamosvojiti „Soča“ poroča naslednje: „Veliko trgovcev in odjemnikov na deželi je že odpovedalo sleherno zvezo z raznimi laškimi trgovci v Go-